

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

VILNIAUS UNIVERSITETO
ŠIAURĖS EUROPOS KALBOS IR KULTŪROS
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovė: prof. dr. Dalia Pakalniškienė

Grupės nariai: prof. dr. Sigita Barniškienė
Faustina Markauskaitė

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Šiaurės Europos kalbos ir kultūros
Studijų kryptių grupė	Humanitarinių mokslų kryptių grupė (N)
Studijų kryptis	Filologija pagal kalbą (N04)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji studijų pakopa
Studijų forma ir trukmė (metais)	Nuolatinė studijų forma – 2 metai
Studijų programos apimtis (kreditais)	120 ECTS
Suteikiamas kvalifikacinis laipsnis ir (ar) kvalifikacija	Humanitarinių mokslų magistras

TURINYS

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ	2
TURINYS	3
I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara.....	8
2.3. Personalias	10
2.4. Materialieji ištekliai.....	11
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	12
2.6. Programos vadyba	13
III. REKOMENDACIJOS	14
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	17

I. IŽANGA

Ketinos vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos programą *Šiaurės Europos kalbos ir kultūros* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Vilniaus universitetas (toliau – VU), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – įvertinti studijų programos ir jos vykdymo kokybę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi Vilniaus universiteto pateiktu ketinos vykdyti studijų programos aprašu ir 2019 m. gegužės 10 d. vykusio ekspertų vizito į Vilniaus universitetą rezultatais.

Programos aprašas su priedais ekspertų grupės nariams buvo pateiktas 2019 metų balandžio 25 dieną. Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinos vykdyti studijų programos aprašo ir jos priedų nagrinėjimo. Programą vertinant vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais: *Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai* (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. V-1168, toliau – Reikalavimai), *Ketinos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika* (Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymas Nr. 1-01-157, suvestinė redakcija nuo 2016-09-01, toliau – Metodika), kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2019 m. gegužės 10 d. ekspertų grupė lankėsi Filologijos fakultete ir susitiko su fakulteto administracija, Programos aprašo grupės rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais dalininkais, susipažino su fakulteto materialine baze. Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su pirminėmis Programos vertinimo išvadomis.

2019 m. gegužės 24 d. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuriame įvardinti per 10 darbo dienų nuo išvadų projekto išsiuntimo aukštajai mokyklai dienos rekomenduojami atlikti Programos pataisymai. 2019 m. birželio 10 d. ekspertų grupė gavo Programos rengėjų pateiktus Programos pataisymus pagrindžiančius dokumentus. Ekspertų grupė su jais susipažino ir pateikia galutines Programos vertinimo išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Programos rengėjai pagrįstai teigia, kad „Programa bus vienintelė tokia Lietuvoje, kurioje teorinės kalbos, literatūros ir kultūros studijos papildomos Baltijos jūros šalių regiono kalbos ir kultūros specializacija, sudarant galimybę siekti aukščiausios negimtosios kalbos kompetencijos ir specializuotis pasirinktoje ((socio)lingvistikos, literatūros/kultūros studijų) srityje iš dabarties ir istorinės perspektyvos pagal individualius interesus“. Tokių studijų poreikis grindžiamas VU

skandinavistikos bakalauro studijų absolventų ketinimais bei Lietuvos kultūros ir verslo strategijomis Šiaurės Europoje. Tačiau programos vieta VU kontekste nėra visiškai aiški: pirmiausia kyla klausimas, ar programa nesudarys konkurencijos kitoms magistro studijų programoms, ar bus atsisakyta kitų magistro programų. Pokalbyje su fakulteto administracija situacija buvo pristatyta detaliau. Administracija pateikė informacijos apie VU pertvarkos pobūdį ir tikslus, fakulteto struktūrą ir turimas studijų programas. Siekiant mokslo prioriteto VU, fakultete buvo įkurti 5 institutai. Programą ketinantis vykdyti Baltijos kalbų ir kultūrų institutas, sudarytas regionistikos principu, suvienijo įvairius skirtingo lygio padalinius mokslo ir studijų tarpdalykiškumui įgyvendinti.

Fakultete vykdoma 14 bakalauro (su įvairiomis specializacijomis, gretutinėmis studijomis ir daugiau) ir 10 magistro studijų programų, iš kurių daugelis yra teorinės, gal dėl to nepopuliarios. Nutarta kai kurias iš jų sujungti ar priimti studentus kas antrus metus, pavyzdžiui, *Bendroji kalbotyra* ir *Taikomoji kalbotyra* sujungtos į vieną magistro studijų programą *Kalbotyra*, atsisakyta *Medijų lingvistikos*, literatūrologinės programos pramečiuojamos ir pan. Naujosios programos rengėjai mano, kad tikslinga vykdyti platesnę, tarpdalykinę, labiau praktišką nei teoriją akcentuojančią programą, natūraliai tenkinsiančią skandinavistikos bakalauro poreikius. Skandinavistikos bakalauro studijų programa yra labai populiari, kasmet susidaro konkursai (5 studentai į 1 vietą!). Be skandinavistikos absolventų, ketinama priimti studentus į dar trijų „mažųjų“ kalbų specializacijas – *Germanistiką*, *Latvistiką* ir *Polonistiką*, užtikrinant šių nelabai populiarių studijų tęstinumą visose pakopose.

Socialiniai partneriai Programą vertina labai teigiamai, tačiau Aprašo prieduose pateikti tik 3 atsiliepimai – Šiaurės kraštų ministrų tarybos biuro bei dviejų skandinaviškų verslo įmonių. Vizito metu socialiniai dalininkai pabrėžė būtent magistro programos reikiamybę, mat ji teiktų gilesnį išsilavinimą, platesnį kultūrinį akiratį. Pasak partnerių, VU skandinavistikos bakalaurai praktikantai yra geri darbuotojai, bet intensyviai kultūrinei ir ekonominei veiklai, sklandžiai tarpkultūrinei komunikacijai reikia kvalifikuotesnių darbuotojų, kuriuos ir parengtų ketinama vykdyti programa.

Programos tikslas itin ambicingas, daugialypis: „Programa siekiama sudaryti sąlygas tapti aukštos kvalifikacijos ir plataus, tarpdisciplininio profilio (kalbos, kultūros, visuomenės) humanitarinės srities profesionalais, gebančiais savarankiškai, metodiškai, kritiškai ir kūrybiškai analizuoti bei interpretuoti probleminius sociokultūrinius, literatūrinius ir lingvistinius reiškinius, ypač susijusius su Šiaurės Europos (Baltijos jūros regiono) specifika bei veikti kaip kultūrų tarpininkai. Be to, studijuojantieji turės galimybę išsiugdyti (tarp)kultūrinę kompetenciją ir C1-C2 lygio pasirinktos negimtosios kalbos komunikacinę kompetenciją, pasitelkti šią kalbą kaip mokslinių tyrimų instrumentą ir objektą bei dalykinio ir grožinio vertimo įrankį“. Ne visai aišku,

ko programa siekia. Ar ne kalba yra programos ašis? Jeigu studijų kryptis yra filologija pagal kalbą, tai tikslą reikėtų formuluoti atsiremiant į filologijos studijas.

Programos tikslas „tapti aukštos kvalifikacijos ir plataus, tarpdisciplininio profilio (kalbos, kultūros, visuomenės) humanitarinės srities profesionalais“ vargiai pasiekiamas nefilologams, nehumanitarams, jei nebus numatytos papildomosios studijos.

Apraše nėra duomenų, kaip Programos tikslai dera su VU misija ir strategija. Susitikimo su administracija metu paaiškėjo, kad VU strategija – orientacija į mokslinius tyrimus, tarptautiškumo siekis. Tačiau Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra taikomojo pobūdžio, mokslinės aspiracijos nėra pabrėžiamos. Tarptautiškumas grindžiamas galimybe ateityje priimti užsienio studentų ir vykdyti programą anglų kalba, kviestis dėstytojus iš tikslinės kalbos šalių.

Programos tikslai akcentuoja tarpdalykiškumą – ne tik lingvistinę kompetenciją, bet kultūrinę bei socialinę dimensijas. Toks siekis yra šiuolaikiškas, pagrįstas ir akademiniiais, ir profesiniais reikalavimais. Egzistuojančios ir naujai kuriamos politinės, kultūrinės, verslo institucijos, sąjungos rodo tarpvalstybinių ir tarpkultūrinių santykių būtinumą, pavyzdžiui, Šiaurės ir Baltijos šalių aštuonetuko (Nordic – Baltic 8, NB8), Šiaurės kraštų ministrų tarybos biuro, Goethe's instituto, Lenkijos instituto Vilniuje veikla, Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, ypač 5.5. kryptis „Valstybės interesų įgyvendinimo tarptautinėje bendruomenėje užtikrinimas“ ir t. t. Akivaizdu, kad Šiaurės šalių, Baltijos regiono kultūrinis, politinis ir ekonominis bendradarbiavimas stiprės, todėl „<...> gerai įvairias regiono kalbas ir jų sociokultūrinį kontekstą įvairiapusiškai išmanantys, analitinio ir kritinio mąstymo įgūdžius išsiugdę profesionalai“ bus paklausūs ir konkurencingi.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka magistro studijų pakopą ir Lietuvos kvalifikacijų sandaros VII kvalifikacijos lygį. Tačiau pasirinkti aprašai ne visai koreliuoja su Lietuvoje vartojamomis sistemomis ir terminais, daugelį metų diskutuotais ir išgrynintais. Metodikoje aiškiai nurodyta, jog reikia aprašyti studijų rezultatus, o ne siekinius ir kompetencijas, studijų rezultatai Reikalavimuose yra tiksliai apibrėžti ir suklasifikuoti, net pateikiamos lentelės (pavyzdžiui, *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos priedas, 1 ir 3 lentelės*), sudarytas SKVC žodynas, pavyzdžiui: „*studijų rezultatai* (learning outcomes) – tai, ką studentas privalo žinoti, suprasti ir gebėti padaryti pasibaigus studijų procesui, atsižvelgiant į reglamentuojančiuose dokumentuose aprašytus darbo rinkos bei visuomenės reikalavimus, kad jam būtų suteikta kvalifikacija ar kreditai. <...> Studijų rezultatai paprastai apibrėžiami žiniomis, mokėjimais, vertybėmis, požiūriais ir privalomu parodyti kompetentingumu; *kompetentingumas* (competence) – praktiškai patikrintas gebėjimas integruotai ir tikslingai panaudoti įgytas žinias, mokėjimus, vertybes ir

požiūrius įvairiose darbo ar studijų situacijose, taip pat tobulėti profesiskai bei asmeniškai. <...> Kompetentingumas yra pagrindas kvalifikacijai ar kvalifikaciniam laipsniui suteikti. Kompetentingumą sudaro mokėjimų deriniai (atskirą mokėjimą sudaro jo elementai – žinios, smulkesni mokėjimai, vertybės ir požiūriai“). Programos rengėjai remiasi kitokiu modeliu – TUNING metodiniu leidiniu *Competence-based learning. A proposal for the assessment of generic competences* (Villa Sanchez & Poblete Ruiz eds., 2008), pagal kurį aprašytos *bendrosios ir dalykinės kompetencijos*, eksplikuojamos smulkesniais studijų programos siekiniais (tokio termino SKVC yra atsisakiusi prieš kelerius metus). Bendrosios kompetencijos nusakytos labai bendrai – jas galima pritaikyti bet kuriai studijų programai, kai kurios dalykinės – ne iki galo apmąstytos, netiksliai suformuluotos, pavyzdžiui: „Tarpkultūrinė kompetencija Lietuvos ir kitų Šiaurės Europos šalių bendradarbiavimo srityje“ – ar reikia „bendradarbiavimo srityje“; „Studijuojamos kalbos ir studijuojamos kultūros analizė“ (?). Studijų rezultatai (Apraše – siekiniai) labai nekonkretūs, neišmatuojami, pavyzdžiui: „analizuoti ir interpretuoti Šiaurės Europos kultūros, kalbos, visuomenės reiškinius platesniame kontekste“. Kokiam? Europiniame, pasauliniame? „<...> išvelgti galimybę (?) pasinaudoti Lietuvoje geriausia regiono šalių patirtimi (švietimo organizavimo, kultūrinių ir praktikų, socialinių modelių ir kt.)“, „<...> gretinti skirtingų kalbų reiškinius, nustatyti ir paaiškinti jų panašumus ir skirtumus“ – ar tai įmanoma?

Nepaisant painoko tikslų ir studijų rezultatų formulavimo Apraše, Programos pavadinimas pasirinktas labai apgalvotai, numatomi studijų rezultatai ir kvalifikacija dera tarpusavyje – tai buvo tinkamai argumentuota susitikime su Programos administracija ir dėstytojais.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos poreikį užtikrina VU filologinės bakalauro studijų programos, ypač stipri ir populiari Skandinavistikos bakalauro studijų programa. Skėtinis principas teikia galimybių studijuoti vokiečių, lenkų, lietuvių filologijos (su latvių kalbos gretutinėmis studijomis) bakalaurams. Socialiniai partneriai Programą vertina labai teigiamai, pabrėždami būtent magistro programos reikiamybę, mat ji teiktų gilesnį išsilavinimą, platesnį kultūrinį akiratį. Neabejotina, kad Šiaurės šalių, Baltijos regiono kultūrinis, politinis ir ekonominis bendradarbiavimas stiprės, todėl būsimieji magistras bus paklausūs ir konkurencingi. Programos tarpdalykiškumas teiks daugiau galimybių karjerai.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka magistro studijų pakopą ir Lietuvos kvalifikacijų sandaros VII kvalifikacijos lygį. Tačiau pasirinkti aprašai ne visai koreliuoja su Lietuvoje vartojamomis sistemomis ir terminais, daugelį metų diskutuotais ir išgrynintais. Studijų rezultatai, ypač vadinamieji bendrųjų kompetencijų siekiniai, neišmatuojami, pernelyg bendro pobūdžio. Programos tikslas „tapti aukštos kvalifikacijos ir plataus, tarpdisciplininio

profilio (kalbos, kultūros, visuomenės) humanitarinės srities profesionalais“ neįmanomas pasiekti nefilologams, nehumanitarams be papildomųjų studijų.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Pataisytame Programos apraše išryškinta ketinamos vykdyti studijų programos vieta kitų filologijos programų kontekste, detalizuoti visų programų pertvarkymai, siekiant optimizuoti stojančiųjų srautus. Nurodyta Programos tikslų sąsaja su VU vizija ir misija, strateginiu 2018–2020 m. veiklos planu. Tačiau Programos tikslas nekoreguotas: studijų kryptis – filologija pagal kalbą – nelaikoma programos ašimi, jis pernelyg platus, ne visai nuoseklus.

Nefilologinių krypčių, nehumanitarinių sričių absolventams numatyta sudaryti individualias studijų programas, pagal poreikį įtraukiant *Verstinio teksto redagavimą, Praktinę retoriką, Humanitarinių mokslų metodologiją*. Rengėjai teigia, kad tai būtų individualūs sprendimai. Tačiau, ekspertų nuomone, papildomosios studijos, teikiančios bazinių filologinių žinių ir gebėjimų, turi būti privalomos visiems nefilologams ir nehumanitarams.

2.2. Programos sandara

Formaliai programos sandara atitinka Reikalavimus: krypties studijoms skiriama 60 kr. (Apraše krypties dalykai keistokai vadinami *privalomieji teoriniai dalykai*), iš kurių 30 kr. skiriama privalomiesiems dalykams – *Kalbos, kultūros ir literatūros tyrimų kryptys ir metodai, Kultūrinės ir politinės kalbos ideologijos, Žaidimo teorijos ir kultūra*; 10 kr. *Magistro darbo seminarui* ir 30 kr. *Magistro darbui*. Pasirenkamieji moduliai *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* irgi priklauso filologijos krypties studijoms, be to, jų alternatyvusis statusas ne visai apibrėžtas – tai lyg privalomai pasirenkami dalykai. Šių modulių aprašai yra labai skirtingi: ne visuose pristatoma visuomenės / istorijos tematika. Ekspertų nuomone, visi moduliai pagal kalbą turėtų būtų panašios struktūros ir tematikos. Pavyzdžiui, pagal geriausiai struktūruotų Latvistikos modulių modelį.

Privalomieji dalykai Programoje tik trys. Abejonių kelia privalomojo modulio *Žaidimo teorijos ir kultūra* tikslingumas. Atsižvelgiant į programos pavadinimą ir tikslus naudingesni galėtų būti *Kognityvistikos* ar *Arealinės lingvistikos* moduliai. Kita vertus, kiekybinis lingvistinių ir literatūrologinių modulių santykis lyg ir suponuoja literatūrologinio / kultūrologinio modulio įtraukimą į privalomuosius.

Programos ir atskirų modulių siekiami rezultatai ne visada koreliuoja (būtų gerai moduluose žymėti programos rezultatų numeraciją, kad matytųsi sąsajos; dabar gi atrodo, jog kai kurių modulių autoriai nė nematė programos rezultatų, pavyzdžiui, *Intertekstualumas, Kalbos, kultūros ir literatūros tyrimų kryptys*).

3-iojoje lentelėje (Apraše pateiktos dvi antros lentelės, apskritai lentelės numeruojamos be sistemos) *Studijų programos planas* daugoka aritmetikos riktų: nesutampa kontaktinių ir savarankiško darbo valandos su visu studento darbo krūviu. Visas Programos krūvis turėtų būti 3200 val., o nurodoma 3245–3330 val. (3 p.). VU vidinė tvarka liberalizuoja vieno kredito ir valandų santykį nuo 25 iki 30 val. (kažin, ar tai yra tikslinga), tačiau 60 kreditų turi atitikti 3200 val. Antrame ir trečiame semestre nenurodyta, kiek dalykų reikia pasirinkti, – studentui bus painu susigaudyti. Šiuo požiūriu Programos sandara nesustyguota.

Dalykų aprašai yra labai išsamūs, jų turinys atitinka magistro studijų pakopą. VU teikiamas aprašo modelis yra informatyvus ir tikslingas. Modulių analizė rodo, kad mažoka visuomenės, istorijos, kultūros dalykų, akcentuojamų Programos tikslu ir studijų rezultatuose. Vertėjo kompetentingumui praverstų lituanistikos dalykai, ypač jei stojantieji būtų ne filologijos krypties. Todėl derėtų numatyti lietuvių kalbos dalykų pagal poreikį, atsižvelgiant į bazinį studentų išsilavinimą.

Programos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti, tačiau kai kuriuose moduluose kontaktinio darbo valandų mažoka, ypač tikslinės kalbos modulyje *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III*: 10kr. – 64 val., penktadalis viso studento krūvio, o trečiame semestre – skandinavistikai ir germanistikai skiriamos tik 48 auditorinės valandos. Juk šis modulis reikalauja daug praktinių studijų – kalbos mokymasis, vertimas ir t. t., be to, jame derinami skirtingi dalykai – kalba, literatūra, istorija, kultūra. Šiuose moduluose „pasimetęs“ mokėjimo lygio reikalavimas: *Germanistikos* visuose trijuose semestruose siekiama C1, *Latvistikos* jau 1-ajame semestre siekiama C1, nors priimama į studijas su mokėjimo lygiu B1. Kai kuriuose moduluose nenumatyta seminarų ar pratybų, nors savarankiško darbo užduotys aiškiai rodo tokią būtinybę (pavyzdžiui, *Nyderlandų kalba iš lingvistinės perspektyvos*). Pasirenkamasis dalykas *Baltijos regiono šalių kultūriniai ryšiai* Programos kontekste atrodo keistokai – juk visa programa ir skirta tiems tarpkultūriniais ryšiams studijuoti.

Dalykinis Programos turinys nekelia abejonių – modulių aprašuose išdėstytos temos, literatūra ir šaltiniai, mokymo ir vertinimo metodai yra inovatyvūs, tikslingi.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos sandara atitinka *Reikalavimus*. Dalykinis jos turinys nekelia abejonių – modulių aprašuose išdėstytos temos, literatūra ir šaltiniai, mokymo ir vertinimo metodai yra inovatyvūs, tikslingi. Numatyti dėstyti dalykai pagrįsti ir reikalingi. Programos sandara labili, studentams teikiama galimybių susikurti individualią programą.

Kai kurie programos sandaros aspektai svarstylini. Turint galvoje programos pavadinimą ir tikslus, abejonių kelia modulio *Žaidimo teorijos ir kultūra* kaip privalomojo tikslingumas. Moduliai *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* galėtų būti panašios struktūros, kad visi

studentai – germanistai, skandinavistai, polonistai, latvistai – pasiektų tų pačių rezultatų. Galėtų būti daugiau visuomenės, istorijos, kultūros dalykų, akcentuojamų Programos tikslė ir studijų rezultatuose. Vertėjo kompetentingumui praverstų lituanistikos dalykai, ypač jei stojantieji būtų ne filologijos krypties.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Programos rengėjai atsižvelgė į pastabas ir patikslino daugelį dalykų: tinkamai nurodė kontaktinio ir savarankiško darbo valandas, suvienodino modulių *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* kontaktinių valandų skaičių visose specializacijose, papildė nurodytų modulių tikslus ir siekiamus rezultatus, atsižvelgdami į Programos tikslus ir studijų rezultatus, *Germanistikos* ir *Latvistikos* moduluose patikslino kalbos mokėjimo lygį.

2.3. Personalas

Ketinamos vykdyti programos stipriausioji grandis – kvalifikuotas personalas, atitinkantis teisės aktų reikalavimus: per 80 procentų mokslininkų, 30 procentų dalykų dėsto profesoriai. Programoje dalyvaus 44 (3-ioje lentelėje nurodomi 44, 4-oje – 43 dėstytojai) VU Baltijos kalbų ir kultūrų instituto Skandinavistikos centro, Vokiečių filologijos katedros, Baltistikos katedros, Polonistikos centro mokslininkai ir pedagogai, keli kitų Fakulteto padalinių mokslininkai, kurių mokslinė veikla atitinka dėstomų dalykų turinį. Numatomi vizituojuojantys studijuojamų šalių kalbų ir kultūrų dėstytojai.

Programos dėstytojai yra žinomi Lietuvoje ir užsienyje mokslininkai, turintys tarptautinio bendradarbiavimo patirties, aktyviai dalyvaujantys tarptautiniuose ir nacionaliniuose mokslo forumuose, projektuose, publikuojantys straipsnius, monografijas, vadovėlius – tai liudija dėstytojų mokslinės veiklos aprašai. Aprašo rengėjai teikia daug informatyvių lentelių pagal įvairius personalo parametrus, tik 3-iojoje lentelėje (24 p.) nesuprantamai skaičiuojami dėstytojams tenkantys kreditai – iš viso net 295!

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Srities stiprybe laikytinas Reikalavimus atitinkantis kvalifikuotas personalas. Dėstomi dalykai atitinka pedagogų tyrimų kryptis.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Pataisytame Apraše sutvarkyta personalo lentelių statistika.

2.4. Materialieji ištekliai

Aprašo rengėjai teigia, kad Filologijos fakulteto materialieji ištekliai visiškai tenkina naujosios programos poreikius. Tinkamą materialinę bazę naujai programai užtikrina jau daugelį metų turima Fakulteto ir Baltijos kalbų ir kultūros instituto infrastruktūra: *Skandinavistikos ir Polonistikos centrai, Vokiečių filologijos katedra ir Germanistikos studijų kabinetas, Latvistikos kabinetas* – visi su specializuotomis turtingomis bibliotekomis, stacionariais daugialypės terpės projektoriais ir ekranais, audiovizualinėmis kalbų mokymo laboratorijomis, bevieliu internetu, ir, suprantama VU bibliotekomis ir skaityklomis su prenumeruojamais ir kitais elektroniniais ištekliais. Šių padalinių dėstytojai turi galimybių užsakyti reikiamą mokslinę literatūrą, papildyti prenumeruojamų duomenų bazių sąrašą, be to, naudojamos projektinės, tarptautinio bendradarbiavimo programų bei konkursų lėšos įsigyti studijoms ir moksliniams tyrimams reikalingos literatūros ir įrangos.

Apraše neminimas virtualiosios mokymosi aplinkos naudojimas studijoms.

Vizito metu buvo aplankyti visi Programą vykdysiantys padaliniai, išskyrus Polonistikos centrą dėl tuo metu vykusio Fakulteto renginio. Moderniausias ir patogiausias studentams ir dėstytojams pasirodė Skandinavistikos centras, disponuojantis naujausia audiovizualine kalbų mokymo laboratorija (šiuolaikiška japoniška įranga, 19 vietų), skaitykla, dėstytojų darbo vietomis, poilsio zona, liftu neįgaliesiems.

Materialinė parama studentams dvejopa: stipendijos – skatinamosios, socialinės, vienkartinės socialinės, vienkartinės tikslinės ir vardinės – bei valstybės remiamos paskolos. Studentams su negalia skiriama speciali finansinė parama, jiems sukurta infrastruktūra. Informacija apie finansinės paramos gavimo sąlygas pateikiama VU tinklalapyje: www.vu.lt/lt/studiju/studiju-procesas/finansine-parama.

Pagrindinės srities stiprybės silpnybės

Materialieji ketinamos vykdyti programos ištekliai yra pakankami, o VU bibliotekos užtikrina išskirtinį žinių prieinamumą.

Srities silpnybe reikėtų laikyti tai, kad Vokiečių filologijos katedros dėstytojai neturi kompiuterizuotų darbo vietų katedroje. Jų nėra ir Latvistikos kabinete.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Pataisytame Apraše plačiai aprašyta VU virtualiosios mokymo aplinkos sistema, integruota su Studijų informacine sistema, leidžiančia automatizuoti studentų ir dėstytojų bendravimą VMA. Dėstytojams teikiama elektroninių mokymų pagalba.

2.5. *Studijų eiga ir jos vertinimas*

Priėmimo į studijas reikalavimai painoki, Apraše nedetalizuoti, nepaaiškinta konkursinio balo formulė (VU tinklalapyje informacijos nėra, ji atnaujinama). Programos rengėjai nusprendė priimti visų sričių bakalaurus, mokančius tikslią kalbą B2 lygiu (latvių – B1 lygiu), pasak jų, siekdami neužkirsti kelių gabiems nefilologams ir nehumanitarams. Kalbos mokėjimo lygis įvertinamas *stojamosios komisijos* (Apraše nepaaiškinta, kas tai yra), pateikiant *Pažymą apie atitikimą atrankos kriterijams (Nr. 4)* (nepaaiškintas Pažymos turinys ir statusas). Tačiau nefilologams pasiekti studijų rezultatus būtų keblu be išlyginamųjų, papildomųjų studijų.

Apraše akcentuojama, kad keturių bakalauro studijų programų – Skandinavistikos (pagrindinių ir gretutinių studijų) (B2 lygis), Lenkų filologijos (pagrindinių ir gretutinių studijų) (B2 lygis), Vokiečių filologijos (pagrindinių ir gretutinių studijų) (B2 lygis) ir Lietuvių filologijos (pagrindinių ir gretutinių studijų), išklausiusių bent 15 kr. latvių kalbos (B1 lygis) – absolventai priimami be stojamųjų egzaminų, apskaičiuojant konkursinį balą pagal VU nustatytą formulę. O ar nebūtų priimami Latvių filologijos bakalaurai, mokantys lietuvių kalbą?

Apraše pateikiami vos keli studijų metodai – paskaitos, seminarai, konsultacijos ir struktūruotas savarankiškas darbas. Atskiruose moduluose gausiai nurodyta įvairių metodų, kuriuos vertėjo parodyti ir aptarti Apraše. Magistro darbo reikalavimai nedetalizuoti, nenurodoma, kokia kalba jie bus rašomi, kaip bus sudaromos gynimo komisijos – atskiros konkrečioms kalboms ar tos pačios su skirtingų kalbų specialistais. Aprašo rengėjai galėjo pasinaudoti Skandinavistikos centro reikalavimais mokslo darbams ir pritaikyti juos visoms specializacijoms (Apraše pateikta tik nuoroda į visų mokslo darbų formaliuosius reikalavimus Skandinavistikos programoje). Pasigendama dėstytojų mokslinio darbo kryptių, tematikų apibūdinimo ir studentų įtraukimo į mokslinius projektus, mokslo planavimo. Apskritai Apraše trūksta dėmesio mokslinei studentų veiklai ir mokslininko rengimui. Akcentuojamas praktinis-taikomasis Programos pobūdis, tačiau jokių praktikų nėra numatyta.

Susitikimo su administracija metu buvo akcentuota individualių studijų programų galimybė – tai vertintina labai teigiamai.

Studentų vertinimo sistema yra aiški, vieša, detalai pristatyta kiekviename dalyko apraše. Vyrauja kaupiamąjo balo metodika, leidžianti nuosekliai siekti studijų rezultatų.

VU Akademinės etikos kodekse ir Studijų nuostatuose aprašyta nesąžiningo studijavimo prevencija ir pasekmės: dėl nusirašinėjimo, plagiatų ir pan. studentai braukiami iš sąrašų. Magistro darbus tikrins EPAS – elektroninė plagiatų nustatymo sistema.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Studijų organizavimas VU yra sklandus, sistemingas, informacija apie paskaitų ir egzaminų tvarkaraščius, vertinimo tvarką, konsultacijas, įmokas, stipendijas ir t. t. studentams teikiama fakulteto svetainėje ir VU informacinėje sistemoje. Studentų vertinimo sistema yra aiški, vieša, detalai pristatyta kiekviename dalyko apraše. Vyrauja kaupiamojo balo metodika, leidžianti nuosekliai siekti studijų rezultatų. VU Akademinės etikos kodekse ir Studijų nuostatuose aprašyta nesąžiningo studijavimo prevencija ir pasekmės, naudojama elektroninė plagiato nustatymo sistema.

Priėmimo reikalavimus nefilologams vertėtų papildyti atitinkamomis studijomis, manytina, kad be jų pasiekti programos tikslų neįmanoma.

Studijų metodai Apraše pateikti vos keli, vertėtų juos praturtinti modulių aprašų informacija. Magistro darbo procesai aprašyti per lakoniškai: nedetalizuoti reikalavimai, temų, vadovų pasirinkimo, komisijų sudarymo aspektai, darbo kalbos pasirinkimas ir pan.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Pataisytame Apraše plačiau pristatyta Magistro darbo problematika, tačiau nenurodoma, kokia kalba darbai bus rašomi, kaip bus sudaromos gynimo komisijos – atskiros konkrečioms kalboms ar tos pačios su skirtingų kalbų specialistais, neekspliciuojamos dėstytojų mokslinio darbo kryptys ir tematikos.

Išsamiai aprašyta studentų diskriminavimo prevencija ir apeliavimo dėl vertinimo tvarka.

2.6. Programos vadyba

Programos organizavimas ir kokybė užtikrinama VU Studijų programų reglamente numatyta tvarka. Dalykiniu ir metodiniu Programos turiniu rūpinsis 12-os narių – dėstytojų, studentų ir darbdavių – Studijų programos komitetas, patvirtintas fakulteto Tarybos. Susitikimo su administracijos atstovais metu buvo paaiškinta, kad komitetas susitiks dukart per metus aptarti studijų rezultatų, programos vystymo ir tobulinimo klausimų. Programos keitimai svarstomi fakulteto Studijų kolegijoje ir Taryboje, esminiai pokyčiai (pavyzdžiui, programos apimtis, pavadinimas ir pan.) – VU Senato Studijų komitete. Tačiau praktiškai šio modelio efektyvumas Apraše nebuvo įrodytas. Antai atskirų modulių studijų rezultatai nesisieja su Programos tikslais ir studijų rezultatais, o rengėjai tokį neatitikimą motyvuoja negalėjimu reikalauti šito iš kitų padalinių dėstytojų.

Programos kokybę turėtų užtikrinti užsienio šalių – Skandinavijos, Vokietijos, Latvijos ir Lenkijos – universitetų mokslininkų dalyvavimas magistro darbo gynimo procesuose. Be to, programos dėstytojai turi galimybių stažuotis Skandinavijoje, Vokietijoje ir kitose vokiškai

kalbančiose šalyse, Lenkijoje, Latvijoje. Gaila, kad nenumatyta galimybių studentams pastudijuoti tikslinėje šalyje.

Studijų kokybę kontroliuos studentų apklausos žodžiu ir raštu apie konkrečius dalykus ir modulius, jų turinį ir dėstymo metodus. Apklausių sistema VU yra centralizuota ir automatizuota, todėl jų duomenys turėtų būti objektyvūs. Apklausių rezultatai paprastai analizuojami Studijų programų komitetuose.

Susitikimo su socialiniais dalininkais metu paaiškėjo, kad jie yra suinteresuoti ketinamos vykdyti magistro studijų programos pritaikomumu praktikai bei jos tobulinimu, todėl aktyviai dalyvauja Programos įgyvendinimo procesuose.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos vykdymas ir kokybė užtikrinama VU Studijų programų reglamente numatyta tvarka: programą kuruoja Studijų programos komitetas (su studentais ir socialiniais dalininkais), tam tikrus aspektus sprendžia fakulteto Studijų kolegija ir Taryba bei VU Senato Studijų komitetas. Grįžtamasis ryšys yra užtikrinamas centralizuotomis VU studentų apklausomis.

Programos kokybę turėtų užtikrinti užsienio šalių universitetų mokslininkų dalyvavimas magistro darbo gynimo procesuose bei programos dėstytojų stažuotės Skandinavijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Latvijoje.

Silpnybe laikytinas neprivalomas, neprograminis galimybių studentams pastudijuoti tikslinėje šalyje pobūdis.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Pataisytame Apraše labai detalai pristatoma programos vadybos sistema, išryškinta atskirų institucijų atsakomybė.

Projektuojama galimybė studentams išvykti į tikslinę šalį pagal Erasmus+ ar kitas mainų programas.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Atsižvelgiant į Programos filologijos kryptį, tiksliau suformuluoti Programos tikslus bei juos atitinkančius Programos studijų rezultatus.

Į rekomendaciją neatsižvelgta, pakoreguotos kelios studijų rezultatų smulkmenos.

3.2. Numatyti papildomas studijas nehumanitarinių mokslų srities ir nefilologinių studijų absolventams.

Atsižvelgta iš dalies: ketinama sudaryti individualias programas atskiriems nehumanitarinių mokslų srities ir nefilologinių studijų absolventams. Nesant sistemingų papildomųjų filologijos krypties studijų, ekspertų nuomone, sunku pasiekti Programos tikslą.

3.3. Aprašyti, kaip Programos tikslai koreliuoja su VU vizija ir misija.

Aprašyta.

3.4. Ištaisyti *Studijų programos plano* aritmetines klaidas: bendrą valandų skaičių, kontaktinių ir savarankiško darbo valandų skaičių.

Studijų programos planas tinkamai pakoreguotas.

3.5. *Studijų programos plane* pagal galimybes suvienodinti tikslinių kalbų modulių *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* struktūrą, kad visi studentai – germanistai, skandinavistai, polonistai, latvistai – pasiektų tų pačių rezultatų.

Į rekomendaciją neatsižvelgta, teigiant, kad „nėra tikslinga standartizuoti kalbinių modulių (Skandinavistika, Germanistika, Polonistika, Latvistika) turinį, nes jis bus iš dalies derinamas prie studentų mokslinių interesų, o be to jis bus kokybiškiausias, kai bus formuojamas atsižvelgiant į tai, kuriose srityse yra stipriausios kiekvieno padalinio dėstytojų mokslinės kompetencijos“.

3.1. Į Programą ar paskirus modulius, pavyzdžiui, *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas*, įtraukti daugiau visuomenės, istorijos, kultūros dalykų, akcentuojamų Programos tikslu ir studijų rezultatuose.

Į rekomendaciją neatsižvelgta.

3.2. Suvienodinti, pagal galimybes padidinti modulių *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* kontaktinių valandų skaičių.

Į rekomendaciją atsižvelgta iš dalies: modulių *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* kontaktinių valandų skaičius suvienodintas visose specializacijose, tačiau sudaro tik penktadalį viso studento darbo krūvio.

3.3. Paskirų modulių studijų rezultatus suderinti su programos studijų rezultatais (pavyzdžiui, *Intertekstualumas, Kalbos, kultūros ir literatūros tyrimų kryptys* ir kt.).

Atsižvelgta.

3.4. Patikslinti modulių *Kalba, visuomenė, kultūra, vertimas I–III* tikslinės kalbos lygį kiekviename semestre.

Patikslinta.

3.5. Patikslinti personalo lentelių informaciją – dėstytojų skaičių, dėstytojams tenkančius kreditus.

Patikslinta.

3.6. Pateikti informaciją apie virtualiosios mokymosi aplinkos naudojimą studijoms.

Pateikta išsami informacija apie virtualiosios mokymosi aplinkos naudojimą studijoms.

3.7. Išsamiau aprašyti studentų mokslinio darbo specifiką – reikalavimus, temų, vadovų pasirinkimo, komisijų sudarymo aspektus, darbo kalbos pasirinkimo galimybes ir pan.

Atsižvelgta iš dalies: aprašyti bendro pobūdžio reikalavimai (tinkantys bet kuriam magistro darbui).

3.8. Pakomentuoti konkursinio balo formulę stojantiesiems.

Išsamiai paaiškintos stojimo sąlygos: konkursinio balo sudėtis, kalbos testų, pažymų problematika.

3.9. Numatyti galimybių studentams pastudijuoti tikslinėje šalyje.

Iš dalies atsižvelgta: projektuojamos Erasmus+ ar kitokių mainų programų galimybės, tačiau jos nėra sisteminės, programinės.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

VU universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Šiaurės Europos kalbos ir kultūros* vertinama **teigiamai**.

Eil.Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	3
3	Personalas	4
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	19

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovė

prof. dr. Dalia Pakalniškienė

Grupės narės

prof. dr. Sigita Barniškienė

Faustina Markauskaitė